

Státnicové okruhy Management v kultuře

Státní závěrečná zkouška navazujícího magisterského studia oboru Management v kultuře probíhá následujícím způsobem. Týden před konáním SZZ a obhajob si studenti vylosují dvě otázky z okruhu uměnovědného bádání (okruhy I. - 1 - 10.) a současné umělecké praxe (okruh II.). Při samotné zkoušce pak proběhne obhajoba magisterské diplomové práce, studenti zodpoví na obě připravené otázky (můžou mít k dispozici studijní materiály, či připravené teze). Přímou na místě jim poté bude zadána třetí otázka ze specializovaného okruhu jejich studia – managementu, veřejné ekonomie, pracovního a autorského práva, účetnictví a kulturní politiky. Očekává se znalost uvedených pojmů, osobností, jejich časového a uměleckého zařazení.

I.

Kapitoly z dějin umění – student vyloží umění dané doby v kontextu klíčových historických událostí, myšlení doby (dobová filosofie, estetika), vysvětlí dobovou podmíněnost určitých toposů a motivů.

1. Baroko

- a. **Definice pojmu – časové a geografické vymezení**
- b. **Afektová teorie – definice afektu, rétorických figur. Východiska afektové teorie – prosová nauka, nauka o temperamentu.**
- c. **Barokní umění**
  - i. Tendence ve výtvarném umění.
  - ii. Evropské barokní divadlo (dvorské, řádové, školní a lidové, vznik opery, scénografie)
  - iii. Hudební inovace v období baroka: zrod opery a orchestru, nové formy, podoby hudebního baroka v jednotlivých evropských zemích

2. Osvícenství, klasicismus, Empfindsamkeit, Sturm und Drang

- a. **Definice jednotlivých pojmů – časové a geografické vymezení.**
  - i. Kantova definice osvícenství.
  - ii. Kantova nezainteresovaná libost, zrod estetiky jako vědní disciplíny.
  - iii. Spor o Laokoonu a význam pro uměnovědy.
- b. **Projevy v jednotlivých uměleckých oborech.**

3. Romantismus, realismus, historismus, počátky impresionismu

- a. **Definice jednotlivých pojmů – časové a geografické vymezení.**
- b. **Vymezení krásna a vznešena v Kantově Kritice soudnosti a vliv na romantické umění**
- c. **Estetický formalismus – definice formy a základních postojů v analýze uměleckého díla.**
  - i. Otázka objektivitě hodnocení, vlastností uměleckého díla.
- d. **Romantismus a realismus v umění**
  - i. Možnosti členění epochy (hlavní představitelé, charakteristická díla)
  - ii. Národní školy (německá, ruská, francouzská, česká a další)
  - iii. Baudelairova koncepce romantického umění.

4. **Fin de siecle, moderna, počátky avantgardy (1890 – 1914)**
  - a. **Definice pojmů – časové a geografické vymezení.**
  - b. **Dobová obecná teorie umění a estetika:**
    - i. Psychoanalytická estetika (S. Freud, C.G.Jung) – zdroje a definice klíčových pojmů.
    - ii. Existencialismus a fenomenologie – motivy v umělecké tvorbě (J. P. Satre, A. Camus, M. Heidegger, E. Husserl).
  - c. **Historická ukotvení, manifesty a teoretické předpoklady, umělecké projevy, hlavní osobnosti a tendence:**
    - i. postimpresionismus,
    - ii. secese,
    - iii. fauvismus,
    - iv. expresionismus,
    - v. kubismus,
    - vi. futurismus,
    - vii. počátky abstrakce,
    - viii. piktorialismus ve fotografii,
    - ix. dekadence

5. **Avantgarda a další umělecké tendence (1914 – 1960)**
  - a. **Ruský formalismus a teorie ozvláštnění (R. Jakobson, V. Šklovskij)**
  - b. **Strukturalismus – vymezení pojmů struktura, estetická funkce, norma, hodnota, vysvětlení jejich provázanosti v umění a mimoumění, otázka hodnocení uměleckého díla, jako vlastností, umělecké dílo jako znak.**
  - c. **Historické ukotvení, manifesty a teoretické předpoklady, umělecké projevy, hlavní osobnosti a tendence:**
    - i. dadaismus,
    - ii. futurismus,
    - iii. metafyzická malba,
    - iv. surrealismus,
    - v. poetismus,
    - vi. De Stijl,
    - vii. Bauhaus,
    - viii. suprematismus,
    - ix. konstruktivismus,
    - x. funkcionalismus,
    - xi. socialistický realismus,
    - xii. abstraktní expresionismus,
    - xiii. minimal art,
    - xiv. op art,
    - xv. pop art,
    - xvi. kinetismus.

6. **Pozdní moderna a postmoderna**
  - a. **Teoretická ukotvení**
    - i. Francouzský poststrukturalismus
    - ii. Derridova dekonstrukce
    - iii. Lyotardova kritika logocentrismu
    - iv. Metanarace
    - v. Welschovo pojetí anestetična.

- vi. Baudrillardova teorie simulakrů.
  - vii. Frankfurtská škola, analýza umění u jejich představitelů (Adorno, Benjamin, Habermass, Horkheimer)
- b. Historická ukotvení, manifesty a teoretické předpoklady, umělecké projevy, hlavní osobnosti a tendence:**
- i. nová figurace,
  - ii. hyperrealismus,
  - iii. happening a performance,
  - iv. konceptuální umění,
  - v. postmoderna,
  - vi. dekonstruktivismus,
  - vii. absurdní divadlo,
  - viii. Living Theatre,
  - ix. Open Theatre,
  - x. Bread and Puppet,
  - xi. Italský neorealismus,
  - xii. „nová vlna“,
  - xiii. minimalismus,
  - xiv. land art...

10. Metodologické a oborové problémy jednotlivých uměnověd a estetiky.

- 1. Teorie mimesis**
- 2. Vymezení předmětu estetiky jako vědecké disciplíny**
  - a. Vztahy k obecné teorii umění.
  - b. Vztahy mezi uměnovědami, kooperace uměnověd.
  - c. Vztahy k jiným disciplínám (zvl. k sociologii a psychologii.)
- 3. Estetické kategorie v tradičním a strukturalistickém pojetí. Funkce umění a jejich analýza.**
- 4. Vlastnosti uměleckého díla, otázka jejich objektivity. Kých jako estetický fenomén.**
- 5. Problematika slohu, jak jej definovat, vymežit. Označení jednotlivých slohů a směrů a jejich původ a způsoby užití.**
- 6. Vývoj a specifika české estetiky (od Palackého po současnost).**
- 7. Problematika populární kultury a masových médií**
- 8. Základní pojmy kyberkultury**
- 9. Základní pojmy interaktivních médií**
  - a. intermedia, hypermedia, multimedia, mixedmedia, „nová média“
  - b. videoart, computer art

II.

Současná umělecká, institucionální praxe v České republice

- 1. Umění a kultura před rokem 1989**
- 2. Transformace umění po roce 1989 a současný stav**
  - a. Legislativa
  - b. Podmínky financování
  - c. Veřejná zpráva
  - d. Proměny institucionální základny

- e. Kulturní politiky
- 3. Současné kulturní instituce, včetně agentur, přehlídek a festivalů**
  - a. Galerie a muzea
  - b. Hudební instituce
  - c. Vydavatelství
  - d. Odborné časopisy
  - e. Prezentace filmu
  - f. Divadlo
- 4. Současná umělecká produkce**
  - a. Výtvarníci
  - b. Skladatelé
  - c. Spisovatelé
  - d. Divadelní tvůrci
- 5. Současné umělecké mediální prostředí**
  - a. Televize
  - b. Rozhlas
  - c. Internet
  - d. Umělecká produkce v oblasti „nových médií“

Doporučená literatura pro okruhy I. a II. :

Utitz, Emil. *Dějiny estetiky*. Praha : Nakladatelství československých výtvarných umělců, 1968.

Zuska, Vlastimil. *Estetika : úvod do současnosti tradiční disciplíny*. Vyd. 1. V Praze : Triton, 2001. 132 s. ISBN 80-7254-194-3.

Zuska, Vlastimil. *Estetika na křižovatce humanitních disciplín*. Vyd. 1. Praha : Karolinum, 1997. 198 s. ISBN 80-7184-379-2.

Ptáčková, Brigita - Stibral, Karel. *Estetika na dlani*. 1. vyd. Olomouc : Rubico, 2002. 150 s. : i. ISBN 80-85839-79-2.

Gilbert, Katharine Everett - Kuhn, Helmut. *Dějiny estetiky [Gilbertová, 1965]*. Vyd. 1. Praha : Státní nakladatelství krásné literatury a umění, 1965. 502 s.

Volek, Jaroslav. *Kapitoly z dějin estetiky : od antiky k počátku 20. stol.* 1. vyd. Praha : Panton, 1969. 268 s.

Novák, Mirko. *Česká estetika : od Palackého po dobu současnou*. V Praze : Fr. Borový, 1941. 156 s.

Pospíšil, Ivo - Pavelka, Jiří. *Slovník epoch, směrů, skupin a manifestů*. Brno : Georgetown, 1993. 290 s. ISBN 80-901604-0-9.

Morpurgo-Tagliabue, Guido. *Současná estetika : L'Esthétique contemporaine (Orig.)*. Translated by Zdena Plošková - Miloš Jůzl, Edited by Miloš Jůzl. 1. vyd. Praha : Odeon, 1985. 552 s.

Zuska, Vlastimil (ed). *Umění, krása, šeredno. Texty z estetiky 20. století*. Univerzita Karlova v Praze. Nakladatelství Karolinu. Praha 2003

Volek, Jaroslav. *Základy obecné teorie umění*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1968.

MILAN LUKEŠ: Mezi karnevalem a snem

O. BROCKETT: Dějiny divadla

P. BROOK: Prázdný prostor, Pohyblivý bod

Nowell-Smith, Geoffrey (ed.): *The Oxford History of World Cinema*. New York: Oxford University Press, 1996;

Sklar, Robert: *Film. An International History of the Medium*, New York: H.N. Abrams, 1993;

Giannetti, Louis, Eyman Scott: *Flashback. A Brief History of Film*, New Jersey: Prentice-Hall, 2001;

Deleuze, Gilles: *Film 1. Obraz- pohyb*. Praha: NFA, 2000;

Tsivian, Yuri: *Early Cinema in Russia and its Cultural Reception*. Chicago: The University of Chicago Press, 1998.

Allen, C. Robert, Gomery, Douglas: *Film History, Theory and Practice*. McGraw-Hill, Inc. 1985;

Gledhill, Christine; Williams Linda (eds.): *Reinventing Film Studies*. New York: Oxford University Press, 1997.

Debicki, Jacek. *Dějiny umění : malířství, sochařství, architektura : Histoire de l'art (Orig.)*. Translated by Jiří Špaček. Vyd. 1. Praha : Argo, 1998. 319 s. : i. ISBN 80-7203-076-0.

Dějiny krásy. Edited by Umberto Eco. Vyd. 1. Praha : Argo, 2005. 439 s. ISBN 8072036777.

Gombrich, Ernst Hans. *Příběh umění [Gombrich, 1992]*. Praha : Odeon, 1992. ISBN 80-207-0416-7.

Gombrich, E. H. *Příběh umění*. Translated by Miroslava Tůmová. Vyd. v češ. 2.(rev.), v Ml. Praha : Mladá fronta, 1995. 683 s. ISBN 8072031430.

Dějiny krásy. Edited by Umberto Eco. Vyd. 1. Praha : Argo, 2005. 439 s. ISBN 8072036777.

Dějiny ošklivosti. Edited by Umberto Eco, Translated by Iva Adámková. Vyd. 1. Praha : Argo, 2007. 455 s. ISBN 9788072038930.

Debicki, Jacek. *Dějiny umění : malířství, sochařství, architektura : Histoire de l'art (Orig.)*. Translated by Jiří Špaček. Vyd. 1. Praha : Argo, 1998. 319 s. : i. ISBN 80-7203-076-0.

Dempseyová, Amy. *Umělecké styly, školy a hnutí : encyklopedický průvodce moderním uměním*. 1. vyd. Praha : Nakladatelství Slovart, 2002. 304 s. : i. ISBN 80-7209-402-5.

Maliva, Josef. *Hodiny s výtvarným uměním českých zemí : nárys dějin umění od pravěku do poloviny 20. století*. 1. vyd. V Olomouci : Univerzita Palackého v Olomouci, 2001. 249 s. : i. ISBN 80-244-0338-2.

III.

Otázky z oblasti ekonomie a práva

1. Veřejná ekonomie a veřejné finance

1. Stát jako ekonomický subjekt. Neziskový sektor a veřejný sektor. Funkce veřejného sektoru. Příčiny existence veřejného sektoru. Rozsah veřejného sektoru.
2. Ekonomické příčiny existence veřejného sektoru, tzv. selhání trhu
3. Efektivnost veřejných výdajů a možnosti jejich objektivizace. Oceňování veřejných projektů. Úvod do metodologie analýzy nákladů a užitků.
4. Daňová soustava ČR a perspektivy jejího vývoje. Klasifikace daní. Základní prvky daňové techniky. Správa daní a poplatků. Struktura orgánů pověřených správou daní v ČR.

Literatura:

Medved', J., Nemeč, J. *Základy veřejných financí. Sprint vřra, Bratislava 2007, ISBN 978-80-89085-84-2*
Rektořik, J., a kol. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru. Ekopress: Praha, 2002, 2007*
Peková, J. *Veřejné finance, úvod do problematiky. ASPI. Praha 2002 ISBN 80-86395-19-7*

2. Ekonomika neziskových organizací (vč. Ekonomiky kultury a masmédií)

1. Prostor pro působení neziskových organizací. Opodstatnění existence neziskových organizací. Základy teorie neziskových organizací. Hlavní právní formy NNO v ČR. Zakladatelé a zřizovatelé. Příklady postupu při zakládání a registraci.
2. Podstata manažerské práce v neziskových organizacích. Funkce a role manažera v NO. Řízení lidských zdrojů v NNO působících v kultuře.
3. Vícezdrojové financování NNO působících v kultuře (finanční zdroje dle jednotlivých typů organizací).
4. Fundraising kulturních organizacích. Definice a metody práce s dárci. Žádost o grant.
5. Jste vedoucím odboru Magistrátu města Brna. Pro jednání zastupitelstva máte připravit koncepci/studii udržitelnosti financování brněnských divadelních a koncertních scén (tj. zřizovaných městech Brnem). Uveďte, za jakých okolností byste přistoupili k rušení některé scény, jaké argumenty byste uváděli v diskusi s veřejností?

Literatura:

Rektořik, J a kol. *Organizace neziskového sektoru. Základy ekonomiky, teorie a řízení. Praha: Ekopress, 2001. ISBN 8086119416*
Škarabelová, S. *Když se řekne nezisková organizace. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2002. 130 s. Příručka. ISBN 80-210-3031-3.*
Hyánek, V. *Ekonomika neziskových organizací. DSO. Brno: Masarykova univerzita, 2004, ISBN 80-210-3501-3*
Frič, Goulli. *Neziskový sektor v ČR. Praha: Eurolex Bohemia, 2001.*
Bárta, J. *Strategické plánování pro neziskové organizace. Praha: NROS, 1997.*
Simona Škarabelová - Jarmila Neshybová - Jaroslav Rektořik. *Ekonomika kultury a masmédií. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2007. 210 s. ISBN 9788021042674.*

3. Marketing ve veřejném sektoru, komunikace a PR, management

6. Využití marketingových nástrojů v NNO. Specifika marketingu ve veřejném sektoru.
7. Jste pracovníkem PR agentury, která byla najata na vylepšení mediálního obrazu odboru kultury Magistrátu hl. města Prahy v souvislosti s causou pražské grantové

politiky. Jaké faktory vezmete v úvahu? Jakými prostředky budete působit na veřejné mínění?

8. Uplatnění principu funkční a předmětné specializace při vytváření organizačních struktur
9. Metody rozhodování za podmínek jistoty, rizika a nejistoty
10. Motivační teorie a jejich uplatnění při motivaci pracovníků

Literatura:

Škarabelová, Simona. *Marketing ve veřejném sektoru*. Brno: MU, 2007. DSO a elektronická skripta. ISBN 9788021042926

Janečková, Lidmila - Vašítková, Miroslava. *Marketing služeb [Janečková, 2000]*. 1. vyd. Praha : Grada, 2000. 179 s. ISBN 80-7169-995-0.

Smith, Paul. *Moderní marketing*. Vyd. 1. Praha : Computer Press, 2000. xxxiv, 518. ISBN 80-7226-252-1.

Pelsmacker, Patric de - Geuens, Maggie - Bergh, Joeri Van den. *Marketingová komunikace [Pelsmacker, 2003]*. Praha : Grada, 2003. 581 s. ISBN 80-247-0254-1.

Sylaby k předmětu PHMANA, studenti je mají na ISu. Uvedeny v příloze – lze vložit někam do ISu???

4. Účetnictví, daně, audit

11. Vaše město je zřizovatelem příspěvkové organizace působící v kultuře. Jste pověřený pracovník, který jde provádět komplexní kontrolu hospodaření do této příspěvkové organizace. Na co se při své kontrole zaměříte a zjistíte-li nedostatky, jak je můžete z pozice zřizovatele řešit? Uveďte možné příklady nedostatků a nevhodnosti a zvolte přiměřené postihy.
12. Specifika účetního a daňového režimu neziskových organizací působících v kultuře.
13. Audit v kulturních institucích.

Literatura:

Veškerá doporučená v rámci výuky odpovídajícího předmětu. Např.:

Jurajdová, H., Šelešovský, J. a kol.: *Účetnictví, daně a financování územních samosprávných celků a organizací neziskového sektoru*. 1. vydání. Brno : Olprint, 2004. 136 s. ISBN 80-210-3583-8

5. Obchodní právo včetně živnostenského

14. Nekalé obchodní praktiky a ochrana spotřebitele při podnikání v oblasti kultury.
15. Zahájení živnostenského podnikání. Druhy živností.
16. Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností v ČR.

Literatura:

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 455/1991 Sb. ČR, o živnostenském podnikání ve znění pozdějších předpisů

webové stránky:

<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/podnikatelske-prostredi/1001234/>

Pozn.: další literatura bude upřesněna